

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**EXPRESSIÓ ARTÍSTICA I
EDUCACIÓ SOCIAL**

Coordinació: Marisé Astudillo

Any acadèmic 2015-16

Informació general de l'assignatura

Denominació	EXPRESSIÓ ARTÍSTICA I EDUCACIÓ SOCIAL
Codi	100929
Semestre d'impartició	1r Q Avaluació Continuada
Caràcter	Optativa
Nombre de crèdits ECTS	6
Crèdits teòrics	0
Crèdits pràctics	0
Coordinació	Marisé Astudillo
Horari de tutoria/lloc	Marisé Astudillo
Departament/s	Didàctiques Específiques
Modalitat	Presencial
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Català
Grau/Màster	Grau en Educació Social
Distribució de crèdits	3 Marisé Astudillo (arts visuals) 3 Josep Maria Cosculluela (activitat corporal)
Horari de tutoria/lloc	Marisé Astudillo
Adreça electrònica professor/a (s/es)	marise.astudillo@didesp.udl.cat

Marisé Astudillo
Josep Maria Coscolluela

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Conèixer els blocs de continguts d'educació física com a recursos per a la intervenció educativa.
- Analitzar el desenvolupament del joc i de l'activitat motriu per a detectar mancances educatives o formatives.
- Realitzar adaptacions en el joc motriu en funció de les característiques particulars dels alumnes per resoldre situacions de conflicte.
- Crear projectes d'hàbits saludables vinculats amb l'activitat física.
- Conèixer les bases d'organització d'esdeveniments ludicoesportius per a la integració social.
- Portar a terme esdeveniments ludicoesportius per a la integració i resolució de conflictes de grup i personals.
- Explorar diferents procediments, tècniques de treball i mitjans específics de la producció artística.
- Realitzar produccions creatives en l'àmbit de les arts visuals.
- Conèixer referents teòrics i recursos pràctics de la producció cultural i artística com a recursos per a la intervenció socioeducativa.
- Valorar les propostes d'artistes actuals en la realització de projectes artístics com a eina d'actuació de l'educador social.
- Dissenyar i avaluar projectes i activitats d'intervenció socioeducativa en contextos diversos.
- Demostrar una actitud reflexiva en les pròpies elaboracions i una resolució creativa de problemes mitjançant la producció visual i plàstica.
- Utilitzar les TIC en l'àmbit d'estudi de la matèria.
- Expressar-se correctament de manera oral i escrita.

Competències

- Saber utilitzar els procediments motrius per a la detecció de conflictes de grup i personals, i plantejar intervencions per a la seva resolució.
- Dissenyar, utilitzar i avaluar projectes d'intervenció educativa basades en procediments sociomotrius per a la resolució de conflictes de grup i personals.
- Reconèixer els models implícits en diferents activitats d'educació de les arts visuals i valorar-ne la pertinència.
- Saber identificar, analitzar i valorar les interaccions que es produeixen en diferents situacions d'aprenentatge de les arts i la cultura visuals.
- Entendre l'activitat formativa com un àmbit propi d'experimentació i d'investigació.
- Capacitat per treballar en equip, per resoldre conflictes, prendre decisions i desenvolupar habilitats per a les relacions interpersonals.
- Aprenentatge autònom, adaptació a situacions noves i obertura cap a l'aprenentatge al llarg de tota la vida i desenvolupament de la creativitat, iniciativa i esperit emprenedor.
- Compromís ètic, respectar i desenvolupar els drets humans, els principis d'igualtat entre dones i homes, els valors propis d'una cultura de pau i altres valors democràtics

Capacitat per a la selecció, la gestió del coneixement i de la informació mitjançant la utilització de les TIC.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Activitat física

Processos d'intervenció i adaptació educativa

El joc; la seva lògica interna

Expressió corporal i ritme

La dramatització com a manifestació expressiva-educativa

Hàbits saludables vinculats a l'activitat física

Organització d'esdeveniments ludicoesportius

Arts visuals

Formes, processos i tècniques de la producció plàstica i visual. Representació, expressió i comunicació visuals. Situacions i estratègies orientades a una pràctica artística comprensiva. Investigació artística narrativa

Cultura visual i interpretació. Imatge i construcció de la identitat. Producció visual, interaccions amb l'entorn i compromís social

L'art contemporani com a referent. Pràctiques artístiques actuals d'intervenció i de transformació social

Desenvolupament cultural a través de l'art. Museus i centres d'art com a contextos socioeducatius

Introducció als projectes artístics de participació comunitària

Eixos metodològics de l'assignatura

Sessions expositives
Anàlisi i estudi de casos
Pràctiques i treball participatiu
Treball i exposicions en equip
Lectures i estudi individual

Pla de desenvolupament de l'assignatura

BLOC ARTS VISUALS

Pla de desenvolupament del bloc		Competències
Setmana 1	Presentació del programa de la matèria i integrar en la planificació propostes realitzades pels estudiants.	
Setmanes 2, 3 i 4	Taller de tècniques pictòriques	4, 5, 6 i 8

Setmanes 5 i 6	Taller d'espais i volums	4, 5, 6, 7 i 8
Setmanes 7 i 8	Taller de fotografia	4, 5, 6 i 8
Setmanes 9, 10, 11 i 12	Desenvolupament del Projecte artístic col·laboratiu (intervenció socioeducativa)	3, 4, 5, 6, 7 i 8
Setmanes 13 i 14	Presentació pública del Projecte	6, 7, 8 i 9
Setmana 14	Lliurament del dossier d'aprenentatge	
Nadal		
Setmanes 16, 17, 18 i 19	Activitats avaluatives	
1 de febrer 2016	Tancament actes	

Sistema d'avaluació

BLOC ARTS VISUALS

Sistema d'avaluació

Tenint en compte la Normativa de l'Avaluació i la Qualificació de la Docència en els Graus i Màsters a la UdL (aprovada pel Consell de Govern 26 de febrer de 2014), en els seus articles, 1.2, 1.3 i 1.4 s'estableix **avaluació continua**:

Pel alumnes que assistiran de forma habitual a la classe:

- Pràctiques de aula-taller (produccions artístiques individual) 28% de la qualificació final
- Projecte col·laboratiu 27% de la qualificació final
- Coavaluació: 10%
- Dossier d'aprenentatge reflexiu: 20 % de la qualificació final.
- L'assistència serà controlada aleatòriament. La participació i l'assistència a classe constituirà el 15% de la qualificació final.

Dates d'entrega	
Pràctiques de aula-taller	Setmana 8a
Projecte artístic col·laboratiu	Setmana 13a
Dossier d'aprenentatge (amb reflexions finals)	Setmana 14a

Activitat Física

Projecte col·laboratiu	2,5
------------------------	-----

Dossier d'aprenentatge: elaboracions personals i seguiment reflexiu del curs	2,5
Participació i implicació personal	2,5
Prova escrita	2,5

Bibliografia i recursos d'informació

Activitat Física

- Alonso, J. (1984). Expresión y creatividad corporal. Valencia: Grup Dissabte.
- Bantula, J. (1998). Juegos motrices cooperativos. Barcelona: Paidotribo.
- Bayer, C. (1986). Enseñanza de los juegos deportivos colectivos. Barcelona: Hispano Europea.
- Blouin Le Baron, J. (1985). "La expresión corporal". Revista de Educación Física, 2, p. 9-13.
- Boisclair, D. (2006). En nombre de mi libertad, ¡dejadme jugar! Barcelona: INDE.
- Camerino, O; Castañer, M. (1997). 1001 ejercicios y juegos de recreación. Barcelona: Paidotribo.
- Canales Lacruz, I.; López Villar, C. (2002). "Creatividad y singularidad, ejes vertebradores de la Expresión Corporal". Revista de Educación Física, 86, p. 23-26.
- Cervera, J. (1981). Cómo practicar la dramatización. Madrid: Cincel.
- Delgado Noguera, M. A. (1991). Estilos de aprendizaje. Granada: ICE Universidad de Granada.
- García, M. A. (1989). El juego pre-deportivo en la educación física y el deporte. Madrid: Pila Teleña.
- Garijo, J.; Serrano M. D.; Cruz, M. (2000). Juegos alternativos para primaria. Barcelona: INDE.
- Gómez, R.; García, C., et al. (1999). Juegos populares. Madrid: Pila Teleña.
- Guitart, R. (1998). Jugar i divertir-se tothom. Barcelona: Graó.
- Guitart, R. (2000). 101 juegos no competitivos. Barcelona: Graó, 11a ed.
- Guitart, R. (2005). Jugar y divertirse sin excluir. Barcelona: Graó, 3a ed.
- Hernández, M. (1997). Juegos y deportes alternativos. Madrid: Ministerio de Educación y Cultura.
- Jardí, C.; Rius, J. (2004). 1000 ejercicios y juegos con material alternativo. Barcelona: Paidotribo, 7a ed.
- Jimeno, L. A. (2003). "Una experiencia narrativa en Expresión Corporal". Revista de Educación Física, 89, p. 27-30.
- Lamour, H. (1987). "La pedagogía del ritmo". Revista de Educación Física, 16, p. 26-29.
- Levieux, J. P.; Francette, E. (1991). "La danza en el medio escolar". Revista de Educación Física, 38, p. 15-19.
- Omeñaca, R.; Puyuelo, E.; Vicente, J. (2001). Explorar, jugar, cooperar. Barcelona: Paidotribo.
- Omeñaca, R.; Ruiz, J. (2005). Juegos cooperativos y educación física. Barcelona: Paidotribo, 3a ed.
- Orlick, T (1997). Libres para cooperar, libres para crear. Barcelona: Paidotribo, 3a ed.
- Orlick, T. (1997). Juegos y deportes cooperativos. Madrid: Ed. Popular.

- Ortega, R. (1992). El juego infantil y la construcción social del conocimiento. Sevilla: Alfar.
- Ortiz Camacho, M. M. (2002). Expresión corporal. Una propuesta didáctica para el profesorado de Educación Física. Granada: Grupo Editorial Universitario.
- Pineda, J.; Pareja, J.; Lanzas, M. (1997). El cuerpo: expresión y comunicación. Sevilla: Wanceulen.
- Pineda, J.; Pareja, J.; Lanzas, M. (1997). La salud corporal y los juegos. Sevilla: Wanceulen.
- Piñango, C.; Martín, S. (1996). Construcción de juguetes con material de desecho. Madrid: Comunidad de Madrid.

Arts visuals

- Barragán, J. M.; Moreno, A. [2004]. [Experiencia artística y producción cultural. ámbitos para la intervención socioeducativa](#). Educación Social, 28, p. 19-40.
- Chalmers, F. G. [1996]. Arte, educación y diversidad cultural. Barcelona: Paidós, 2003.
- Efland, A. D.; Freedman, K.; Stuhr, P. [1996]. La educación en el arte posmoderno. Barcelona: Paidós, 2003. [2]
- Berger, J.; Mohr, J. [1982]. Otra manera de contar. Barcelona: Gustavo Gili, 2007.
- Godoy, M. J.; Rosales, E. [2009]. Imagen artística, imagen de consumo. Claves estéticas para un estudio del discurso mediático. Barcelona: Del Serbal.
- Grupo Spectus [2004]. Máscaras y espejismos. Una aproximación al impacto mediático. Del análisis a la acción. Madrid: De la Torre.
- Jardí, E. [2012]. Pensar con imágenes. Barcelona: Gustavo Gili.
- Wigam, M. [2006]. Pensar visualmente. Lenguaje, ideas y técnicas para el ilustrador. Barcelona: Gustavo Gili, 2007.[3]
- Barbosa, A. M. [2002]. Arte, educación y reconstrucción social. Cuadernos de Pedagogía, 312, p. 56-58.
- Beltrán, C. L. (ed.) [2005]. Educación como mediación en centros de arte contemporáneo. Salamanca: Artdidaktion.
- Moreno, A. [2010]. [La mediación artística: un modelo de educación artística para la intervención social a través del arte](#). Revista Iberoamericana de Educación, 52/2. En línia.
- Rodrigo, J. [2007]. Pedagogía crítica y educación en museos. Marcos para una educación artística desde las comunidades. A: Fernández, O.; Del Río, V. (ed.). [Estrategias críticas para una práctica educativa en el arte contemporáneo](#). Valladolid: Museo Patio Herreriano, p. 118-132. [4]
- Mayugo, C.; Pérez, X.; Ricart, M. (coord.) [2004]. [Joves, creació i comunitat](#). Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- Ricart, M. [2010]. Apropant mirades, construint discursos; dinamitzant a través de l'art. A: [El retorn social de la cultura](#). Quaderns d'Acció Social i Ciutadania, 10, 34-38. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Acció Social i Ciutadania.
- Ricart, M.; Saurí, E. [2009]. Processos creatius transformadors. Els projectes artístics d'intervenció comunitària protagonitzats per joves a Catalunya. Barcelona: Del Serbal.